

Målerikonservatorsmötet 2012

Den 5:e november i år var det premiär för Sveriges målerikonservatorer att träffas till ett större samlat seminarium om material och metoder inom målerikonservering. Mötet arrangerades på Göteborgs konstmuseum och ett sextiotal konservatorer deltog. I fokus för seminariets föredrag låg konsolidering av färgskikt med akryl- och vinyldispersioner, med särskild belysning av Lascaux Medium for Consolidation® (här MfC).

Många svenska konservatorer har tidigare arbetat med dispersionen Acronal 300D® för konsolidering. Dess unika arbeteegenskaper har gjort Acronal till ett bindemedel som man tacksamt använt, särskilt när inget annat fungerar, men som sedan ett tag tillbaka inte längre tillverkas. Övergången till att använda ersättaren MfC kantas av prövningar och utvecklingsbehov, men också av förhoppning om utökade användningsmöjligheter eftersom det nya bindemedlet har bättre åldringsegenskaper än Acronal.

En enkät om MfC skickades ut inför mötet, och enligt den upplevs bindemedlet som för vattnigt och med för liten direkt häftförmåga. Den sugas in alltför hastigt i vissa material samtidigt som dess ytspänning gör inträngningen svårare på feta material. Många önskar sig en mer koncentrerad version. De som använder MfC i högre grad oroas av problematiken kring bindemedelsrester på ytan. Finns det rester kvar på ytan fast de inte syns? Kommer de kunna avlägsnas? Kommer resterna binda smuts till färgskiktet på grund av sin låga glasomvandlingstemperatur? Kan MfC bilda film som när den åldras blir styv och ”drar” i färgskiktet? Glansen upplevs som ett stort problem för vissa, medan andra har hittat en metodik som gör att de nästan aldrig får problem med glans.

Föreläsningar om konsolidering

Målerikonservator Hans Peter Hedlund, tidigare mångårig medarbetare på Riksantikvarieämbetet (RAÄ), berättade om den snåriga väg som konservatorer gått i användningen av olika proteinlimmer och vaxer vid konsolidering av polykrom skulptur. Han visade hur Acronal löste många problem och om utvecklingen av MfC på RAÄ i samarbete med Lascaux. Hans Peter konstaterar att MfC möter ett uppdämt behov och att produkten redan fått stor spridning internationellt. Studier visar att MfC kan fästa även feta ytor med hög hållfasthet, förutsatt att bindemedlet hamnar på rätt ställe och ytorna kommer i god kontakt.

Föreläsarna på mötet hade överlag positiva erfarenheter av att använda MfC, även om man ibland behöver kombinera med andra akryl- och vinyldispersioner för bättre häftförmåga. Målerikonservator Christina Heberlein från Göteborg visade ett arbete med konsolidering av oljemåleri på puts. En vätning av färgskiktet med etanol föregick en första applicering med MfC, följt av en andra applicering med utspädd Beva gel® eller Beva D-8®.

Stockholms målerikonservering presenterade ett stort konserveringsarbete på Kina slott där lackarbeten konsoliderades med MfC. Man hade tagit del av en tysk studie där olika konsolideringsmedel jämfördes. Den visade att MfC, ren eller i kombination med Plextol 500B®, gav bäst resultat för lackskikten. På objekten från Kina slott valdes ren MfC för arbetet, vilket fungerade väl. I vissa fall behövde ett tryck anläggas på det konsoliderade området över längre tid, ända upp till tre dagar.

Skånes målerikonservatorer berättade att de tidigare arbetat med både Acronal och MfC vid konsolidering av kalkmåleri, men att de nu börjat använda nanokalk med bra resultat. Produkten Nanorestore® i iso-propanol testades först spädd i olika koncentrationer, för att hitta rätt nivå där bindningen blir bra utan att några vita depositioner avsätts på ytan, och applicerades sedan med pensel eller injektionsspruta.

Ytterligare flera föredrag hölls under dagen. En intressant redovisning framfördes av Alissa Anderson från Masterprogrammet på Kulturvård, GU, om en utvärderande studie av akrylater i målerikonservering, bland annat impregnering med Plexisol P550®. Den visade ett komplext resultat där många färgskikt syntes stabila än idag, men ett antal ”svåra fall” visade återkommande skadebilder. En fingervisning om att bindemedlet kanske inte har den hållfasthet som krävs vid skiktseparationer i mycket feta och kraftiga färgskikt. Men som Alissa sa, det är svårt att veta huruvida det är en metodikfråga.

Diskussion och vidareutveckling

Katrin Hinrichs Degerblad från RAÄ förde frågan om utvärdering och vidare utveckling av konsolideringsmedlet MfC upp på dagordningen med ett anförande om analysmöjligheterna på RAÄ. Därefter ägnades eftermiddagen åt gruppdiskussioner.

Malin Borin
Konservator
Göteborgs konstmuseum
Tel. 031-368 35 21
malin.borin@kultur.goteborg.se

Samtliga föreläsare:

Ann-Marie Mild - Studio Västsvensk Konservering

Alissa Anderson - Institutionen för Kulturvård

Christina Heberlein - Kulturvård Christina Heberlein

Hans Peter Hedlund - Hans Peter Hedlund Målerikonservering

Ingrid Wedberg och Hanna Eriksson - Skånes målerikonserverer

Kristin Fyrand och Carmen Romero - Stockholms målerikonservering

Katrin Hinrichs Degerblad - Riksantikvarieämbetet

Malin Borin - Göteborgs konstmuseum